

Ροδίτικες και Καλύμνικες λέξεις.

Είναι ένα γνωστό γεγονός ότι η Ελλάδα έχει ένα πλούσιο παρελθόν στον πολιτισμό, την γεωγραφία, την ιστορία όπως και την γλώσσα. Έχουν περάσει εκατοντάδες χρόνια στα οποία η γλώσσα μας έχει αναπτύξει πολλά και διάφορα χαρακτηριστικά τα οποία είναι γνωστά έως και σήμερα. Αναμφίβολα θα λέγαμε ότι κάθε μέρος της Ελλάδας τοπικά κατέχει τα δικά της χαρακτηριστικά όπως για παράδειγμα τις διάφορες λέξεις που έχουν δημιουργηθεί σε διάφορα μέρη.

Παρακάτω θα δούμε διάφορες λέξεις βγαλμένες από το νησί της Ρόδου.

1. αγκίνιος, ο = ο αφόρετος, ο καινούργιος < από το στερητικό α+ γκινιάζω < εγκαινιάζω [Τη λέξη την είχαμε συναντήσει στο πρώτο άρθρο για τις αμοργιανές λέξεις]
 2. αλάργ(κ)ιου = αλλού, μακριά. Αποτελεί εξέλιξη της λέξης αλάργα =μακριά, η οποία με τη σειρά της προέρχεται από το ιταλικό alla larga = στο ανοιχτό πέλαγος, σε μεγάλη απόσταση. Υπάρχει και σχετική παροιμία «παρά κοντά και μαλωμένα κάλλιο αλάργκιου και γαπημένα» [αλάργα στην κοινή]
 3. αροῦνος, ο = είδος φασολιού < αρχαία λέξη ανάγυρις [νομίζω πως θέλει περισσότερη διερεύνηση]
-

4. βουρβουλιό, το = το πλήθος, η φασαρία του όχλου < ηχοποίητη λέξη από το βουρ-βουρ π.χ «πήγα στην συγκέντρωση και από το βουρβουλιό πονοκεφάλιασα»
5. διαλύστρα, διάλα, η = η χτένα < από το ρήμα διαλύω = αυτή που χωρίζει, «διαλύει» τα μαλλιά
6. έξηψα = κάηκα, πόνεσα < από το αόριστο του αρχαίου ρήματος εξάπτω= βάζω φωτιά, ανάβω π.χ δοκίμασα το φαγητό και έξηψα!
7. ζούμπος, ο = ο όγκος στο κεφάλι μετά από κτύπημα
8. ζουπί(δι) = όταν κάποιος βρέχεται πολύ, μουσκεύει λόγω ιδρώτα, νερού κτλ. Η λέξη προέρχεται από το λατινικό ρήμα zurro =βαφτίζω
9. θώρκιε ή χώρκιε =πρόσεχε, βλέπε μπροστά σου < από το αρχαίο θεωρώ = κοιτάζω π.χ |χώρκιε μπροστά σου και μην αφαιρείσαι! Θα τρακάρουμε!»
10. καθάμπρικο, το =το μπρίκι < από το καφέ +μπρίκι
11. καούνι, το =το πεπόνι [από το τουρκικό κανun. Και καβούνι. Και σε επώνυμα]
12. καπράτσι, το = αρχικά ήταν το τσίγκινο δοχείο που έβαζαν φαγητό όταν έφευγαν για τις δουλειές του χωραφιού. Στην συνέχεια απέκτησε ποικίλες χρήσεις ως κουβάς π.χ για άντληση νερού από το πηγάδι. Παράγεται από την αντίστοιχη τουρκική λέξη bakrac (μπακράτσι) με αναγραμματισμό. [Και «μπρακάτσι» με άλλην αντιμετάθεση]
13. κκέλης, ο = ο φαλακρός < τουρκικό kel [Προσέξτε το διπλό σύμφωνο]
14. κικκιά, τα = τα παιδικά ρούχα
15. κουλέπης, ο = ο ανάπηρος στα χέρια < κουλός < αρχαίο κυλλός (<χωλός)+έπης

Παρακάτω θα δούμε λέξεις βγαλμένες από το νησί της Καλύμνου.

- 1) βαθίτης = αυτός που βουτάει στα βαθιά
- 2) ρηχίτης = αυτός που πάει στα ρηχά
- 3) κολαούζος ή κολαούζο = το σκοινί/ συρματόσχοινο με το οποίο τραβούσαν τον σφουγγαρά από τον βυθό
- 4) κολαουζιέρης ή κολαουζέρης = αυτός που τραβά από τον βυθό τον σφουγγαρά με τον κολαούζο
- 5) γυαλί = ειδικό όργανο με το οποίο έλεγχαν αν υπάρχει καρχαρίας κάτω στον βυθό ή αν υπάρχουν σφουγγάρια
- 6) γυαλάς = αυτός που έλεγχε με το γυαλί τη θάλασσα για καρχαρίες ή σφουγγάρια
- 7) ξιφιάδικο = ψαράδικο 18-20 ή 23 μέτρων που ψαρεύει κυρίως ξιφίες και τόνους.

Όπως μπορούμε να δούμε τα μέρη γύρω μας έχουν πλούσιο λεξιλόγιο και ένα πολύτιμο παρελθόν στην γλώσσα.

Πηγές:

<https://m.facebook.com/notes/%CE%BC%CE%B5%CE%B3%CE%AC%CE%BB%CE%BF-%CE%B7%CE%BB%CE%B5%CE%BA%CF%84%CF%81%CE%BF%CE%BD>

%CE%B9%CE%BA%CF%8C-
%CE%BB%CE%B5%CE%BE%CE%B9%CE%BA%CF%8C-
%CE%BD%CE%B5%CE%BF%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%B
D%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-
%CE%B3%CE%BB%CF%8E%CF%83%CF%83%CE%B1%CF%82-
%CE%BC%CE%B7%CE%BB%CE%BD%CE%B5%CE%B3-
%CE%B5%CE%BA%CE%B4%CF%8C%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD
=
%CF%80%CE%B1%CF%84%CE%AC%CE%BA%CE%B7/%CE%AC%CE%B
B%CE%BB%CE%B5%CF%82-
%CE%BB%CE%AD%CE%BE%CE%B5%CE%B9%CF%82-
%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%B7%CE%BD-
%CE%BA%CE%AC%CE%BB%CF%85%CE%BC%CE%BD%CE%BF-
%CE%BC%CE%B5-%CE%B2%CE%AC%CF%83%CE%B7-
%CF%84%CE%B9%CF%82-
%CF%83%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%B9%CF%8E%CF%83%CE%B5
%CE%B9%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%BA-
%CF%80%CE%B1%CF%84%CE%AC%CE%BA%CE%B7/2434030846816
557/

<https://www.rodiki.gr/article/297709/ntopiolalies-katagwges-ki-epitheta-ths-rodoy>

